BERKSHIRE 1975 – 1978

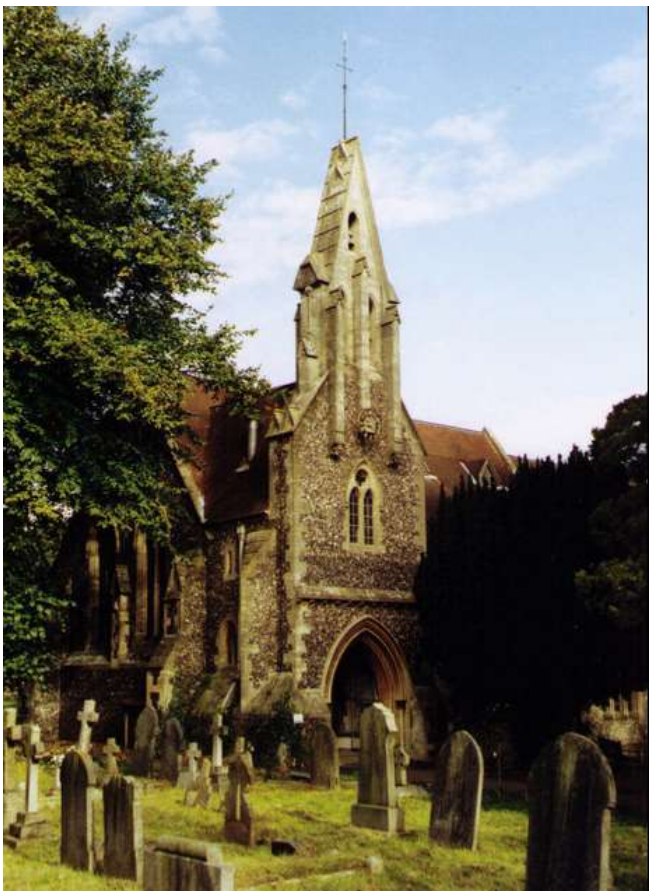

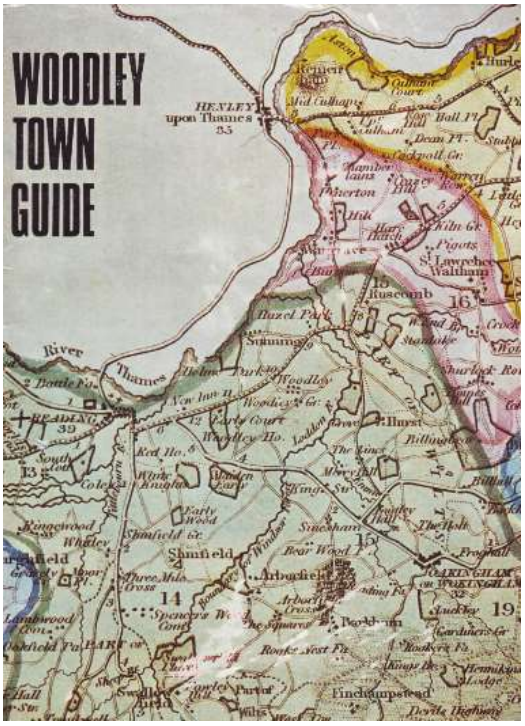

Kostel anglikánské církve byl postaven v roce 1873 a v té době měla vesnice Woodley 968 obyvatel.

Průvodce města Woodley (WOODLEY TOWN GUIDE) z roku 1975, v době kdy jsem zde pracoval, udává populaci 28 000 obyvatel.

Dnes, v době mého psaní, vzrostlo toto číslo na 36 000 obyvatel. Nákupní centrum, které tvoří střed města, bohužel postrádá jakoukoliv historickou část a není nikterak zajímavá. Průvodce města Woodley vysvětluje jeho prudce narůstající populaci tím, že je umístěno na předměstí Readingu (což je krajské město s populací 230, 000 obyvatel) a tvoří vlastně jakousi ubytovnu pro kvalifikovanou pracovní sílu nejen samotného Readingu, ale i blízkého Londýna a londýnského letiště Heathrow (druhého nejrušnějšího letiště na světě). Vlakem z Readingu do Londýna to trvá pouze 25 minut a spojení je každých 7 minut. K dálnici M4, která spojuje západ Anglie s Londýnem, je to z Woodley 5 km a po dálnici na letiště Heathrow 40 minut.

Městská rada Woodley (Woodley Town Council)

Koncem 70. let byl městský úřad umístěn v prostorách sportovní haly ve Woodford Parku. Byly zde prostory pro badminton, šatny, sprchy, bar a několik kanceláří. Protože se sportovalo každý den, tak jednou z mých povinností bylo večer zamykat hlavní vchod. Využíval jsem této příležitosti k tomu, abych se večer vysprchoval a tím šetřil náklady na elektřinu v mém domě. Nájem za bydlení v 95. Haddon Drive jsem platit nemusel, ale odběr elektřiny byl zpoplatněn přímo u elektroměru, kam bylo třeba vkládat mince.
Každý měsíc se zde scházel tzv. rekreační výbor a hlavní groundsman musel být vždy přítomen. Schůzi obvykle vedl městý tajemník pan Bernard Young, občas se zúčastnil i předseda městské rady. Celkem pravidelně tam přicházeli různí zastupitelé sportovních klubů se svými připomínkami. Moje obvyklá stížnost, která byla naprosto vždy s úsměvem ignorována, se týkala psích hovínek po parku. Tehdy ještě jaksi nebyla rozšířena praxe povinného sběru těchto výkalů, ale zato právo majitelů psů na jejich volnost bylo naprosto samozřejmé.

Vše pro spokojenost psů.

https://www.youtube.com/watch?v=BifLPGi4X6A

MAD DOGS AND ENGLISHMEN - Noel Coward with Ray Noble & His Orchestra
(Blázniví psi a Angličané)

Současně však musím přiznat, že většina majitelů psů, kteří pravidelně procházeli parkem, byli naprosto báječní lidé. Čas od času jsme si docela dobře popovídali o všem možném. Těmto báječným lidem posílám báječnou písničku z 50. let.
Na chválu Cowardovy všestrannosti lord Mountbatten na počest Cowardových sedmdesátých narozenin řekl: „Pravděpodobně jsou větší malíři než Noël, větší romanopisci než Noël, větší libretisté, větší skladatelé hudby, větší zpěváci, větší tanečníci, větší komici, větší tragédové, větší producenti pódií, větší filmoví režiséři, větší kabaretní umělci, větší televizní hvězdy. Je-li tomu tak, pak je to čtrnáct různých lidí. Pouze jeden muž spojil všech čtrnáct různých charakterů – Pan Mistr. “

Woodford park

Satelitní snímek
Woodford parku byl vytvořen v suchém, letním období, z toho důvodu je trávník v parku spálený. Zelené fotbalové hřiště vlevo od Leisure Centre má umělý trávník.

Sportovní kluby

Město Woodley nabízí celou řadu sportovních zařízení. Nová hala ve Woodford parku je využívána především badmintonovým klubem, zatímco starší budova - Coronation Hall – je využívána pro stolní tenis nebo různé společenské akce. Woodford park tvoří především rozsáhlé travnaté plochy, které se pravidelně kosí na výšku fotbalového trávníku (3 cm) a slouží nejen pro sportovní účely, ale i pro již zmíněné "pejskaře" nebo lidem na procházky. Město má ve své správě i sportovní halu Bulmershe, kde jsou umístěny halové sporty, např. badminton, squash, gymnastika nebo judo. Po celém městě je pak celá řada malých dětských hřišť s houpačkami a kolotoči a totálně vyšlapaným trávníkem, o který naše skupina trávníkářů musela rovněž pečovat.

Snímek jsem sice pořídil v rekreačním areálu firmy Rolls-Royce, ale pro ilustraci managementu travnaté plochy je celkem vhodný.

Woodford park, podobně jako stovky jiných parků (včetně areálu firmy Rolls-Royce), má rozsáhlé travnaté plochy, které jsou v letním období využívány pro kriket a v zimním období pro fotbal nebo pozemní hokej. Střed kriketového hřiště, tzv. „kriketový stůl", je označen silným provazem, za který žádný uživatel parku nesmí, jinak by došlo k poškození kriketového trávníku. V zimním období je okolní plocha kriketového stolu využívána především pro fotbal.

Angličani milují klubové aktivity. Kluby vznikají a zanikají, uvedu alespoň několik z nich:

Sportovní kluby

- Woodford Park badminton klub – ženy
- Woodley badminton klub
- Woodley bowling klub
- Woodley kricket klub
- Woodley Hornets klub - pozemní hokej
- Woodley stolní tenis klub
- Woodley fotbalový klub
- Woodley Hammers fotbalový klub - dorost
- Woodley Wanderers fotbalový klub - dorost
- Mláďata, (5-12)

Mládežnické organizaces

* Skauti (10-18)
* Brownies (děvčata 7-10)
* Skautky (děvčata 10-14)

Fotbal

Ve Woodley hráli tři domácí fotbalové týmy: Woodley United FC, Woodley Town FC, Woodley Hammers FC. Kromě toho zde hrálo i několik dorostenských klubů.
Na ploše vedle Coronation Hall byla dvě hřiště, na ploše s kriketovým stolem byla další dvě hřiště a na místě, kde je dnes hřiště s umělou plochou, bylo ještě jedno fotbalové hřiště. Hrací plochy byly využívány i jinými týmy, např. různé firmy zde pořádali fotbalové turnaje.

Woodley United FC Ladies vznikl v roce 2011.

Protože fotbalové zápasy probíhaly v sobotu a v neděli, zatímco v týdnu se fotbal nekonal a fotbalové branky byly lákadlem pro vandaly, tak jsme je každé pondělí odstraňovali. I přesto se často stávalo, že vandalové branky poničili i přes víkendy. V sobotu jsme nalajnovali hřiště a postavili branky, v neděli se opět lajnovala hřiště. Občas měnili i branky, u kterých bylo zlámáno horní břevno, poté co se na něm houpalo několik, alkoholem posilněných, kluků.

Silné zatížení fotbalového trávníku vedlo k jeho destrukci. Jeden zážitek mi natrvalo zůstal v paměti. Na konci fotbalové sezóny, v dubnu 1976, jsem si k naplánované renovaci hřiště č. 1, vypůjčil dosévací stroj - ***SISIS Contraseeder*** - s úmyslem zapracovat travní osivo do hloubky 1-2 cm, a nikoliv jak tomu bylo v předchozích letech osivo pouze aplikovat na povrch renovovaného hřiště. Technologie to byla tehdy poměrně nová a já jsem si od toho hodně sliboval, zvláště když už předchozí rok bylo značné sucho a dalo se čekat další horké a suché léto.

Co však následovalo, překonalo všechny mé obavy. Cituji ze záznamů Wikipedie: „*Vlna veder v Britanii v roce 1976 vedla k druhé nejžhavější průměrné teplotě v historii měření teplot v zemi. Bylo naměřeno 35.9 °C. Bylo to jedno z nejteplejších, nejsušších a nejslunečnějších let ve 20. století. Největší sucho v Britanii za 200 let. Začalo v květnu 1975 a trvalo 16 měsíců do 21. června 2016*“.

Chodil jsem za strojem, jehož pracovní šířka byla okolo 1.2 m, a plochu 6000 m^2 doséval do kříže ve 3 směrech, což bylo celkem 1.8 ha. Od rána do pozdních hodin, v horku a prachu, neboť půdní frézy vytvářely 2 cm hluboký řádek. Protože byl zákaz kropení zahrad, tak jsem zakoupil čerpadlo, které jsem instaloval za nový traktor a ten zaparkoval u jezírka. Traktor běžel od rána do večera každý den a nově renovovaný trávník byl zachráněn. Pamatuji si, že jakýsi návštěvník parku mi řekl, že jeho známý, který byl pilotem u Britských aerolinií a přelétal pravidelně z londýnského letiště Heathrow nízko nad Woodford parkem, říkal, že naše hřiště bylo jediným zeleným ostrovem široko daleko.

Moje parta groundsmanů - z leva Carl Crome s krumpáčem, později založil úspěšnou obchodní firmu, která dovážela produkty na sportovní trávníky z USA. Carlovi bylo něco přes 20 let a přijímal jsem ho do práce. Po mém odchodu domů Carl převzal mou funkci.

Do práce jsem přijímal i Grega Weadona, kterému bylo asi 17 let, a nastupoval ze základní školy. Greg se později stal hlavním greenkeeperem na golfovém hřišti a poté si založil vlastní firmu na ošetřování zahrad.

Starší pán napravo ode mne je Les Strong. Les byl jedním z nejochotnějších lidí, jež jsem kdy potkal. Pracovitý a spolehlivý dělník. Měl typický místní berkshireský přízvuk, a bylo třeba si na něj zvyknout. Fotil nás Ir John O´Roke, který nechtěl být na snímku. John byl trochu podivín a těžko zvladatelný.

Criket

Kriketový tým Woodley. Osmý zprava je Peter Finch a jeho bratr Brian stojí čtvrtý zprava. Mladá paní vlevo posunuje údaje na tabuli výsledků.

Kriketový tým rok před mým návratem domů. Mohutný hráč je David Mountjoy, který v té době dělal sekretáře a za klub mi poslal dopis na rozloučenou. Kapitánem mužstva byl Peter Finch (sedící první zprava).

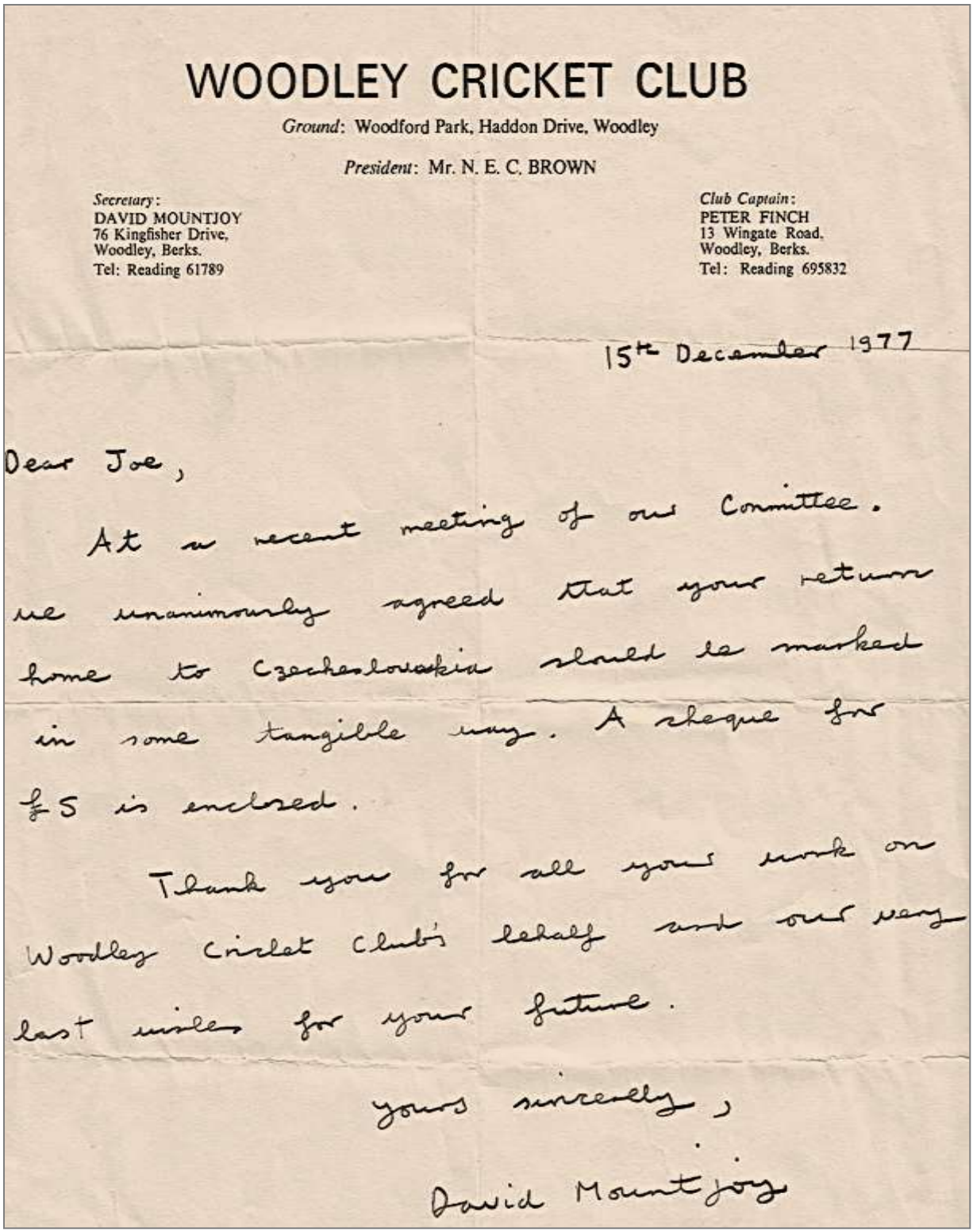

WOODLEY CRICKET CLUB

Ground: Woodford Park, Haddon Drive, Woodley

President: Mr. N. E. C. BROWN

Secretary:
DAVID MOUNTJOY
76 Kingfisher Drive,
Woodley, Berks.
Tel: Reading 61789

Club Captain:
PETER FINCH
13 Wingate Road,
Woodley, Berks.
Tel: Reading 695832

15th December 1977

Dear Joe,

At a recent meeting of our Committee. we unanimously agreed that your return home to Czechoslovakia should be marked in some tangible way. A cheque for £5 is enclosed.

Thank you for all your work on Woodley Cricket Club's behalf and our very best wishes for your future.

Yours sincerely,

David Mountjoy

Milý Pepíku, při poslední schůzi našeho výboru jsme se jednomyslně shodli na tom, že tvůj návrat do Československa by měl být podpořen určitým hmotným darem. Přikládáme tedy šek na £ 5.00.Děkujeme za veškerou tvou práci pro kriketový klub Woodley a přejeme ti všechno nejlepší do příštích let, s úctou David Mountjoy

Na horním obrázku pálkuje Brian Finch v zápase ve Woodford Park, Woodley a na spodním obrázku sleduje jeho bratr Peter Finch kriketový zápas na stadionu Lord´s v Londýně. Peter byl, a stále je, zapáleným příznivcem kriketu, na tento zápas si odskočil z práce v době polední přestávky na oběd a zůstal až do konce. Oba bratři hráli kriket do svých 50. let. Jejich otec, který měl těžkou fyzickou práci, a rovněž miloval kriket, hrál do svých 40. let. Peter tvrdí, že jeho bratr byl lepší než on, a kdyby rodina měla víc peněz, tak se mohl Brian dostat do profesionálního sportu.

Proč je kriket tak populární?

Kriket (cricket) je kolektivní pálkovací míčová hra, v níž proti sobě nastupují dvě družstva po jedenácti hráčích. První zmínky o kriketu spadají před nebo do 16. století. Na konci 18. století se kriket stal anglickým národním sportem. Expanze Britského impéria znamenala rovněž jeho rozšíření, a v polovině 19. století se konalo první mezinárodní utkání. Hra je nejpopulárnější v Austrálii, Anglii, na Indickém subkontinentu, v Západní Indii a Jižní Africe. Můj přítel Petr Finch tvrdí, že kriket byl největším anglickým darem britským koloniím.
S více než 2,5 miliardou fanoušků rozsetých po 180 zemích je kriket druhým nejoblíbenějším sportem na světě po fotbalu. Dnes se kriketu věnuje 120 miliónů hráčů v mnoha zemích (na tak zdánlivě vysokém čísle má největší podíl Indický subkontinent).
V profesionálním kriketu může jedno utkání trvat pět dní, zatímco amatérské zápasy probíhají převážně v sobotu a v neděli, a trvají obvykle od 14:00 hodin do 19:30.

V kriketu je tolik nejistoty. Jeden den uděláte stovku, a příští den můžete odejít s nulou. To vás přinutí stavět se ke každé události specificky. Naučí vás to přijímat jak úspěch, tak i neúspěch. Myslím, že kriket mi dal do života hodně.

Mahela Kayawardene (hráč a trenér národního mužstva Sri Lanky)

Kriket je v Indii základní hrou pro všechny kategorie lidí. Na snímku hrají kluci někde na louce.

Kriketový stadion Edens Gardens, Kalkata, Indie. Kapacita 100,000 diváků (2011).

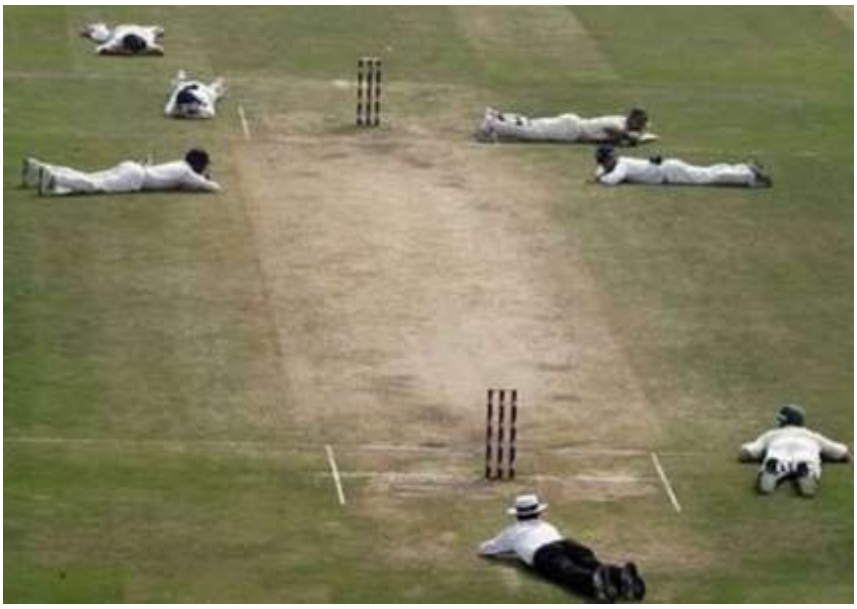

Včelí roj přerušil mezinárodní utkání mezi Indií a Austrálií.

Kriketový stadion v Melbourne, kapacita 100 000 diváků

Fanoušci kriketu na celém světě mají pravděpodobně více společného navzájem mezi sebou než se svými spoluobčany.

Romesh Gunesekera, Sri Lanka

Kriketový stadion Lord´s v Londýně hostil více mezinárodních zápasů než kterýkoliv jiný (30 000 diváků).

Mediální centrum, označované jako „přívětivé UFO“, připravil český designer Jan Kaplický. Na trávníku je vidět i systém na ochranu středu hřiště před deštěm.

Venkovský kriketový zápas někde v Anglii - vesnická liga.

Historie kriketu *Ben Johnson*

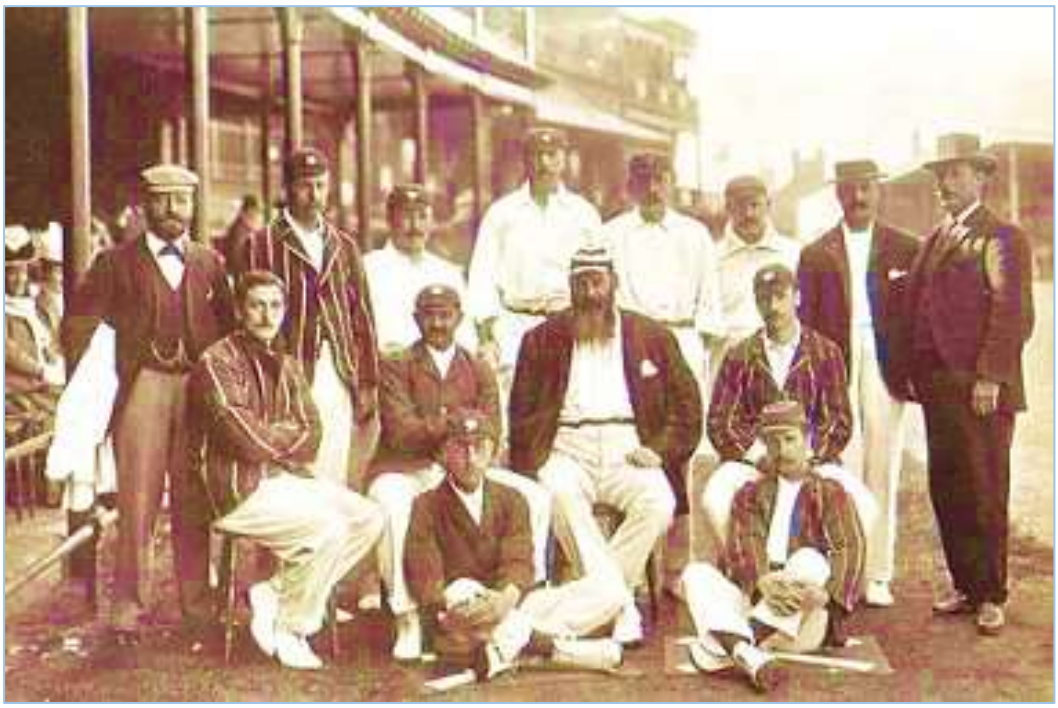

The England Cricket Team in 1899

„Na anglickém venkově, každý rok koncem dubna a začátkem května, lze pravidelně slyšet známý zvuk kůže (míček) proti vrbě (pálka), což znamená začátek nové kriketové sezóny. Pro americké čtenáře-to je název anglického premiérového letního sportu, a ne nějaký hlučný hmyz („*cricket*“, kromě hry, je také „*krtonožka obecná „*)!

Hra, kterou lze snad popsat jako kříženec mezi baseballem a šachy. Hra, která trvá pět dní a velice často končí remízou. Hra, která našla své fandy a následovníky ve všech odlehlých částech staré britské říše, včetně Austrálie, Nového Zélandu, západní Indie, Jižní Afriky, Indie, Pákistánu, Srí Lanky a Karibiku.

Přesný původ kriketu není znám, ale patrně vznikl v 16. století, název je odvozený od anglosaského slova „cricc“, což znamená pastýřská hůl. Předpokládá se, že prvními hráči byli angličtí pastevci, kteří použili své „criccs“ jako pálky a chumáče ovčí vlny jako cílové branky pro nadhazovače.

Pravidla hry byla stanovena kriketovým klubem Marylebone (MCC) v roce 1797. Tímto se MCC stala nejvyšší autoritou v oblasti komplexních pravidel hry a její základna, Lords (pojmenovaná po zakladateli klubu, Thomasovi Lordovi) v St. Johns Wood, Londýn, zůstává duchovním domovem hry.

Pro kohokoliv, kdo během dlouhých letních měsíců navštíví Anglii: nezapomeňte, že pokud si chcete plně vychutnat svůj výlet na náš ostrov, nespěchejte od jedné turistické památky ke druhé, ale vyhledejte místní kriketový zápas, posaďte se, trochu odpočívejte a užívejte si!

Abychom vám pomohli s potěšením a oceněním hry, pokusili jsme se zjednodušeně vyložit složitá pravidla hry, jak je formuluje (hlavolam) MCC:

Máte dvě strany, jedna je na hřišti a druhá je uvnitř hřiště.

Každý hráč, který je uvnitř jde ven a když je venku, jde následně opět dovnitř i další hráč jde dovnitř a zůstává, dokud nejde ven.

Když jsou všichni venku, tým, který je venku nastupuje a tým, který je uvnitř jde ven a pokouší se hráče, kteří nastupují dostat ven.

Když oba týmy byli uvnitř i venku, včetně těch, co nebyli vypálkováni-tak hra končí.

Máte-li jakékoli dotazy týkající se podrobností těchto pravidel, pamatujte si, stejně jako mnoho věcí v Anglii, pinty nejsou povinné, ale mohou vám pomoci s potěšením. Jedna nebo dvě vám určitě pomohou při vysvětlování složitosti a podrobnějších aspektů hry!“

Shane K.Warne, australský komentátor kriketu a bývalý kapitán australského národního týmu řekl: “ Pro mě je kriket jednoduchá hra. Nechte ji jednoduchou, prostě běžte na hřiště a hrajte.“

Anglický termín *„not cricket“* vyjadřuje nečestné jednání v kterékoliv sféře života - porušuje totiž kód „fair-play “mezi oponenty.

Na příklad: “ *Způsob, jakým vláda zacházela s vůdcem dělnických odborů, nebyl kriket.“*

Snad nejznámější kriketová píseň vznikla poté co tým z Karibiku poprvé porazil Angličany na stadionu Lord´s v roce 1950: **Victory Calypso: *„Kriket báječný kriket“.***

https://www.youtube.com/watch?v=06P0RdZyjT4

Bowling

Trávníkový bowling je sport, ve kterém je cílem kutálet *„šmajdavé“* koule tak, aby se zastavily blízko menší koule zvané *„jack“*. Šmajdavá koule se nekutálí rovně, ale do oblouku. V době mého pobytu v Anglii se hracím koulím říkalo *„woods“* čili *„dřeva“*. Byli vyrobeny z guajaku léčivého (dřevo života, svaté dřevo, železné dřevo) a ten je 4 x hustší než dubové dřevo. Toto tvrdé dřevo se dalo velmi dobře soustružit. Do boku koule se vpravilo závaží a tím se vždy kutálela do oblouku. Dnes se koule tvarují z plastu tak, aby opisovaly oblouk.

Po celém světě existují podobné hry, britská verze trávníkového bowlingu má zřejmě svůj původ z období římské kolonizace Britských ostrovů. Hra se stala natolik populární mezi obyvatelstvem v 15. až 16. století, že byla králem Jindřichem VIII. zakázána, protože se obával, že by to mohlo omezit výcvik lukostřelby, tehdy pro bitvy tak důležité.

Vynález první vřetenové sekačky na trávu v roce 1830 v Anglii se stal katalyzátorem pro rozšíření sportovních trávníků po celém světě, neboť ohromně usnadňoval jejich přípravu.

První národní bowlingové asociace byly založeny na konci 19. století. V roce 1848 založilo 200 skotských klubů první asociaci ve Skotsku a dnes, kdy se sport provozuje ve více než 40 zemích, je Skotsko považováno za domov moderního bowlingu. Světové centrum trávníkového bowlingu je v Edinburghu.

Bowling je skutečně sportem pro všechny věkové kategorie, pro muže i pro ženy. V porovnání s jinými sporty jde o relativně levnou hru, nezáleží na tom, zdali se stanete členy klubu, nebo jen tak zaplatíte poplatek a zahrajete si ve vašem blízkém parku (toto samozřejmě platí pro Británii).

Soutěžní utkání na našem bowlingovém greenu ve Woodley, 1976.

Stejný bowlingový green o 30 let později.

Les Strong, můj spolehlivý kolega groundsman, na greenu se sekačkou a před bowlingovým pavilonem s cigaretou. Starý, dobrý Les!

Hrací plocha pro bowling, stejně jako u golfu, se nazývá „*green*“ a princip managementu je velice podobný. Oba typy trávníku jsem opečovával pod skvělými mistry Billem Stylesem a P.M.Phillipsem, takže mě nemohlo nic překvapit.

S hráči bowlingového klubu jsem vycházel vždy velice korektně, když oni potřebovali připravit povrch trávníku podle svých představ, tak jsem se snažil jim vyhovět, a naopak, když já jsem musel hrací plochu uzavřít, tak mé vysvětlení vždy respektovali. Když se dozvěděli, že plánuji odchod zpátky do Československa, tak mi sekretář klubu přinesl tento dopis:

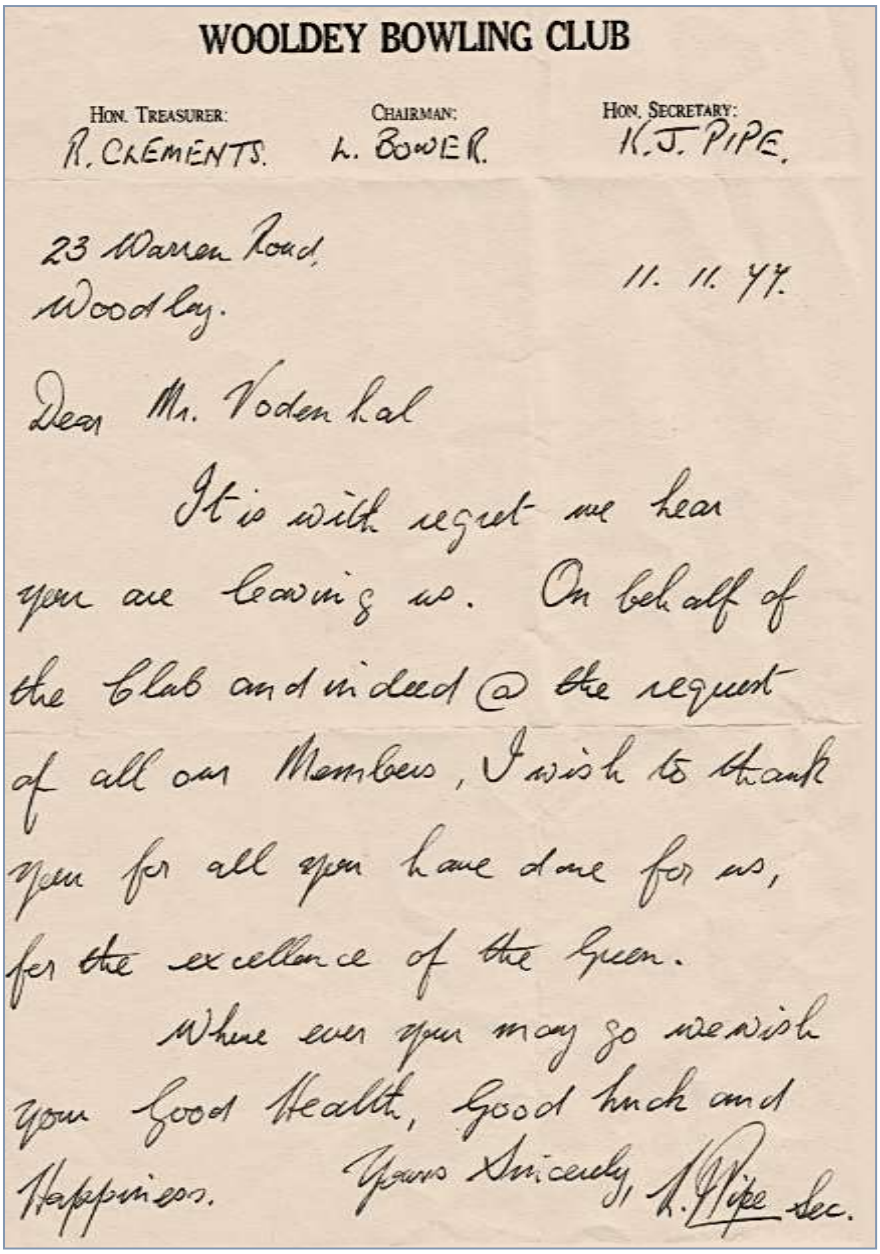

WOOLDEY BOWLING CLUB

HON. TREASURER: R. CLEMENTS. CHAIRMAN: L. BOWER. HON. SECRETARY: K.J. PIPE.

23 Warren Road,
Woodley.

11. 11. 47.

Dear Mr. Vodenhal

It is with regret we hear you are leaving us. On behalf of the Club and indeed @ the request of all our Members, I wish to thank you for all you have done for us, for the excellence of the Green.

Where ever you may go we wish you Good Health, Good luck and Happiness.

Yours Sincerely, K.J. Pipe Sec.

„Vážený pane Vodehnale, je nám líto, že nás opouštíte. V zastoupení našeho klubu, a skutečně na přání všech našich členů, vám chci poděkovat za vše co jste pro nás udělal, za skvělý stav greenu. Kamkoliv se vydáte, přejeme vám dobré zdraví, hodně štěstí a spokojenosti.

S úctou, sekretář K.J.Pipe

Britský básník **Matthew Green** (1696–1737) zastával po mnoho let funkci na celnici v Anglickém království a několik dochovaných historek dokládá, že byl stejně vtipný jako byly jeho básně. Jednou, když se vláda chystala zrušit finance, které poskytovala na mléko pro kočky na celnici, Green podal jejich jménem petici, a odvolání vyhrál.

Ve své nejznámější básni The Spleen básník zmiňuje: ***„Blahodárnost bowlingového greenu na pomatenou mysl / stejně tak i kopcovité procházky / všechna cvičení / hoď kamenem a problém pomine / Směj se a vše bude dobré“.***

Trávníkový bowling je jedním ze základních sportů každých her Britského společenství národů, které se konají pravidelně po čtyřech letech od roku 1930. Členy Společenství je 54 národů a her se účastní 71 týmů.

Hry Britského společenství v Glasgowě přilákali více než 4 500 sportovců z bývalého Britského Impéria.

Juniorské mistrovství 2007, Edmonton, Alberta, Kanada.

Bowling klub Auckland, Nový Zéland

Nemůžeš-li letět tak utíkej, nemůžeš-li utíkat, tak jdi pěšky, nemůžeš-li jít pěšky, tak se snaž plazit, ale ať jsi kdekoliv, tak se musíš hýbat kupředu.

Martin Luther King, junior

Městské zahrádky

Anglická tradice v zahrádkářství se odráží velice výstižně v nádherných parcích a botanických zahradách. Například botanická zahrada Kew Garden v Londýně, která patří k nejlepším na světě už jen proto, že kam se vypravili angličtí kolonizátoři, tak je doprovázeli i botanici. Angličani mají okolo svých domků převážně okrasné zahrádky, malý trávník před domem a větší trávník za domem, květiny a pokud mají trochu více místa, tak i keře a stromy. Pro ty, kteří by rádi pěstovali zeleninu, ovoce nebo květiny k řezu, nabízí místní město možnost pěstování na společném pozemku na okraji města. Jsou zde vytyčené parcely, které se nazývají *allotments (*od slova *„allot“,* přidělovat). Praxe přidělování pěstebních parcel začala v 18. století a některé původní pozemky se používají dodnes. Počet a popularita městských zahrádek se v průběhu let velmi lišila. Na počátku 20. století jich bylo ve Velké Británii jeden a půl milionu, čerstvé ovoce a zeleninu využívala převážně dělnická třída. V meziválečném období se jejich počet zmenšoval, ale během druhé světové války jejich počet opět stoupl. Platilo heslo „*Rýt pro vítězství“*. Do konce 70. let počet zahrádek klesl na zhruba půl milionu a koncem 90. let dokonce na čtvrt milionů.

V dnešní době poptávka po jejich přidělení v některých oblastech převyšuje nabídku, nedostatek vhodné půdy je problém. Ke zvýšení poptávky po zahrádkách přispívají televizní pořady jako např. „Pěstujte si vlastní“ nebo „Dobrý život“. V současné době se odhaduje, že v Británii je více, než 300 000 pěstitelů na svých zahrádkách a přibližně 100 000 čekatelů. Je pravděpodobné, že zájem pěstitelů o zahrádky bude narůstat s přibývajícími změnami klimatu a zvyšujícím se zájmem o místní produkty a biopotraviny. Městské zahrádky se využívají již po staletí, jsou to jakési jednoduché oázy klidu pronajaté a opečovávané pěstitelem, pro kterého jsou často však více než jen místem kde sklízí brambory, sbírá jahody a řeže jiřiny. Nachází zde útočiště, jsou pro něho místem terapie, duševní pohody a kontaktu s přírodou. Muži vyhledávají tuto oázu klidu před úkoly v domácnosti a tradičním pěstitelem již také není starší muž s placatou čapkou.

Myslíme si, že pečujeme o svou zahrádku, ale vlastně je to naopak, zahádka pečuje o nás.

Jenny Uglow

Průměrný věk zahrádkářů se dramaticky změnil. Zatímco dříve to byla výsada důchodců, dnes mnohem častěji vidíme lidi ve věku 30-40 let.

Svého času byly zahrádky využívány zkušenými pěstiteli, kteří mezi sebou neustále soutěžili, ale nyní je používají lidé všech věkových skupin a ze všech sociálních vrstev. Často jsou místem, kde se potkávají lidé stejných zájmů, lidé, kteří mají představy o soběstačnosti, nebo ti, kteří mají rádi pobyt na čerstvém vzduchu a potěšení z plodů své práce.

Protože Městská rada Woodley (WTC) měla kromě parku a sportovišť ve své správě také městské zahrádky a v 70. letech zájem o pěstování nebyl tak velký, tak bylo třeba opečovávat nevyužité parcely. Tento úkol spadal rovněž do povinnosti nás groundsmanů, zajížděli jsme tam traktorem a sekali přerostlou trávu. Dnes tato praxe neplatí, je tam přes 300 parcel a daná lokalita je plná, čekací doba v posledních letech je 3-12 měsíců.

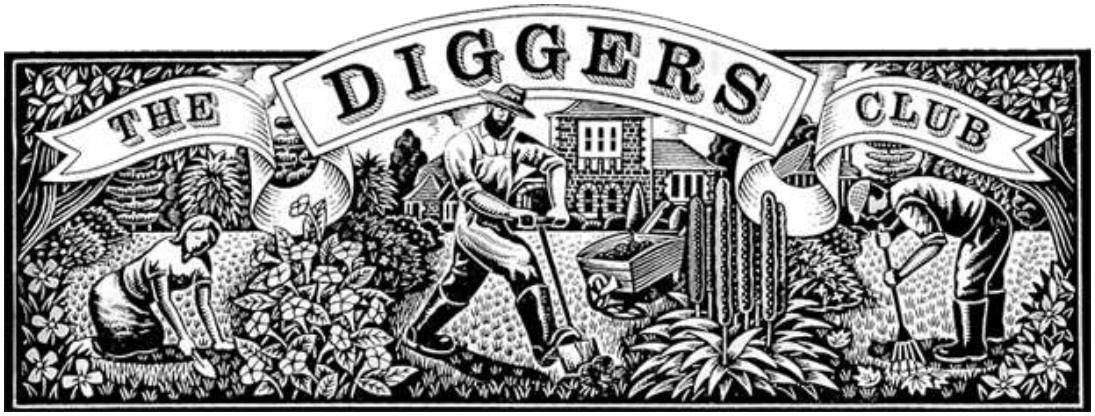

Angličané a zahrádky patří k sobě, jako Angličané a pití čaje. Jeden nápis u městských zahrádek říká „Zahradničení je levnější než terapie. Navíc získáte rajčata“.

Zahrádku o velikosti 243 m^2 (10 x 30 yardů, neboli 9 x 27 m) město pronajímá svým občanům k pěstování zeleniny a květin pro svou potřebu. Záliba v pěstování zeleniny a květin je v Anglii asi tak populární jako houbaření v Česku, prostě obrovská.

Zahradnická společnost, dříve přezdívaná „THE DIGGERS CLUB“ (*Klub hrabošů*) každoročně stavěla u nás ve Woodford parku dva obrovské párty stany a členové klubu je zaplnili ukázkovým sortimentem zeleniny a květin. Zatímco pánové hraboši soutěžili o nejlepší

výpěstky, tak jejich manželky napekly dorty a zákusky, které se podávaly s čajem nebo kávou. Bohužel dnes už je všechno jinak, lidi nemají na podobnou zábavu čas.

Měl jsem to štěstí, že oba moji nejlepší angličtí přátelé Bill Styles a Peter Finch byli nadšenými zahrádkáři. Bill bydlel v malém bungalovu, před kterým měl trávník, ale za ním měl několik zeleninových záhonů a včelích úlů. To mu však nestačilo a od městečka Chigwell si pronajímal svůj allotment. Peter měl mnohem větší zahradu, okrasný trávník a květiny měl nejen před domem ale i za domem. Trávník za domem byl velký a se svými kluky i pravnuky na něm hrával kriket, zatímco zeleninovou zahrádku si pronajímal od města Woodley. Angličtí zahrádkáři vždy měli dvě obrovské výhody oproti českým pěstitelům – často jim prší a mohou sklízet zeleninu i v zimě. Bill i Peter mě často zvali na své zahrádky, Bill mě učil očkovat růže, zatímco Peter mě zval, když se chtěl pochlubit nebo něco sklízet. Co ten toho přinesl domů! Jeho žena Irena vše rychle zpracovala a jídla, díky čerstvé zelenině byla vždy naprosto lahodná. Jeho zeleninová zahrádka byla zajímavá i z jiného hlediska, měl kolem sebe samé zajímavé sousedy – detektiva ze Scotland Yardu v důchodu, nebo zahradníky z Indie, Polska a Ukrajiny, kteří mu ukazovali, jak se to pěstuje u nich doma. Často mě bral i na procházku celým areálem zahrádek, a bylo na co koukat!

Podstatný rozdíl mezi českými a anglickými zahrádkami je ten, že v Česku je možné stavět na parcele malé stavby, ve kterých se dá i přespávat, zatímco v Anglii je možné mít pouze dřevěnou boudičku na nářadí.

Tráva na druhé straně plotu je vždy zelenější.

Anglické rčení

Stromy ve Woodley

Již jsem napsal, že při pohovoru o místo hlavního groundsmana města Woodley jsem získal souhlas od městské rady k doplnění vzdělání v arboristice (péče o okrasné stromy). Jedno odpoledne v týdnu jsem se tedy mohl uvolnit z práce a na kole dojíždět do této úžasné universitní knihovny na okraji města Readingu, 5 km od Woodley.

Universitní knihovna, kampus Whiteknights, Reading.

Universita byla založena v roce 1892 a v celosvětovém žebříčku je zařazena před Karlovu universitu, na 195 místo. Zemědělská fakulta má mnohaletou tradici a velmi dobrou pověst, není tedy divu, že knihovna nabízela i velké množství odborné literatury blízké oboru arboristiky. Texty, které mě zajímaly jsem si opisoval nebo kopíroval za malý poplatek. Pro mě to byla úžasná zkušenost. Nevím, jak je tomu dnes, ale tehdy byl přístup do tohoto knižního paláce zcela volný.

Studium arboristiky ve škole Reaseheath a vědomosti získané v této knihovně mě umožnili vnímat svět okrasných stromů jinak, než tomu bylo u běžných občanů města. Stávající stav okrasných stromů ve Woodley nebyl pěkný a určitě mohl být lepší. Název Woodley pravděpodobně pochází ze staré angličtiny *wudu leah*, což znamená „*lesní mýtina*“, to znamená že je možné jej spojovat se slovem les. Už jen z tohoto důvodu by mělo město o své stromy pečovat daleko lépe.

Nejlepší čas k výsadbě stromu byl před 20. lety. Druhý nejlepší čas je teď.

Čínské přísloví

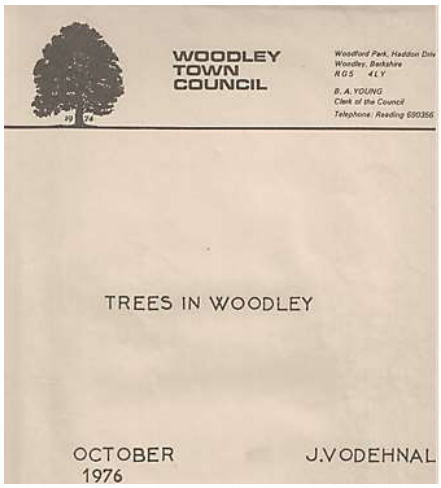
WOODLEY
TOWN
COUNCIL

TREES IN WOODLEY

OCTOBER
1976

J.VODEHNAL

Pro městskou radu jsem připravil projekt s názvem „STROMY VE WOODLEY“, ve kterém popisuji nepříznivý stav stromů a navrhuji možná opatření. Projekt byl městem přijat kladně a prvním krokem k možné nápravě bylo vybudování stromové banky. Jednalo se o plochu asi 5 x 20 m, jakási lesní školka, na které byly vysazeny vedle sebe vzrostlé, asi 1.5-2 m vysoké listnáče ze zahradnické školky. Náš cíl byl dopěstovat tyto odrostky nejen do velikosti 3-4 m, ale současně také prořezávat jejich kořenový systém tak, aby strom vytvořil „kořenový bal“, tedy jakousi kořenovou kouli. Mladý stromek bylo možné lépe přesadit, přestože již byl celkem velký. Tento postup plnil dva cíle, především bylo možné okamžitě nahradit vandaly poškozený mladý strom v parku tak, aby návštěvníci neměli chmurnou náladu při pohledu na zničenou zeleň Druhou výhodou bylo to, že menší stromky zakoupené v okrasné školce jsme dokázali dopěstovat do velikosti, kdy vandalové již nedosáhli do jejich koruny a bylo tedy pro ně obtížnější stromek zlámat (*na snímku je vandaly zničený okrasný stromek).*

Snímek je z Woodford parku a ukazuje vandaly zlámaný javor červený. Mladý stromek nebylo možné okamžitě nahradit, protože stromová banka ještě nebyla založena.
Po levé straně pěšiny je vidět oplocenka ze štípaného kaštanového dřeva, kterou jsem oplotil nově renovované fotbalového hřiště v květnu 1976.

Jedno z dalších doporučení, které jsem ve svém projektu navrhoval, bylo zapojování místních škol do výsadby okrasných stromů ve Woodley. Myšlenka spočívala v tom, že kluci, kteří sází stromy je přeci nebudou ničit. Oslovil jsem nejbližší místní základní školu a náš tajemník objednal fotografa z místních novin. Škola nám vyšla vstříc a akce byla úspěšná.

Na snímku sázím stromek s jedním žákem, za mnou sází můj kolega Greg Weadon se svým žákem.

Arboristiku, jako odborný předmět, jsem poprvé poznal v zemědělské škole Reaseheath. Měli jsem dva lektory, jeden spíše na teorii (*Peter Goodberry*) a druhý byl člověk z praxe (*Geof Scaife*). Samostatný obor, který se prvně zapsal do podvědomí veřejnosti, vznikl v USA a do Anglie se rozšířil v 70. letech. Evropské země měly teprve následovat. Bylo to něco jiného než lesnictví nebo zahradnictví, prostě specializace na okrasné stromy. O mém zájmu o nový obor vypovídají oba dva školní projekty (*viz. předchozí kapitola Cheshire 1973-75)* a v tomto třetím projektu „TREES IN WOODLEY“ (*viz. příloha)* jsem mohl své znalosti uplatnit v praxi. Dělal jsem to rád, s velkým nasazením a měl jsem z toho dobrý pocit.

Nejlepším odborníkem v tomto oboru byl Peter H. Bridgeman, první lektor v oboru arboristiky v Britanii. Od roku 1968 vyučoval předmět na zemědělské škole Merrist Wood, hrabství Surrey. Škola měla mezi zahradníky tu nejlepší pověst, a protože nebyla od Woodley daleko, nějaké dvě hodiny jízdy na kole, tak jsem za panem Bridgemanem několikrát jel a svůj projekt s ním konzultoval.

CITY AND GUILDS OF LONDON INSTITUTE

This Certificate

is awarded to

Nakonec to dopadlo tak, že jsem ve škole složil zkoušky z arboristiky CITY & GUILDS. Certifikát byl udělován ve spojení s Královskou lesnickou společností.

V době, kdy jsem navázal kontakt s Peterm Bridgemanem, jsem si

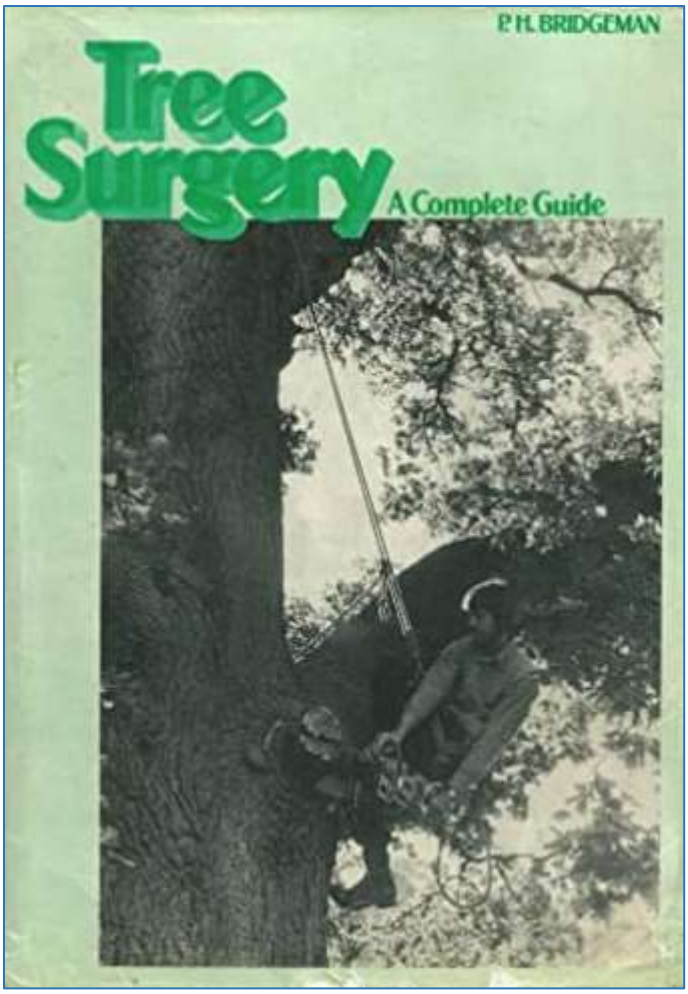

koupil jeho knihu *Tree Surgery (*Chirurgie stromů*)*, což byla jedna z prvních odborných knih o moderní arborikultuře.

Toho času byl Peter Bridgeman čestným sekretářem Asociace arborikultury (AA) a přesvědčil mě, abych se stal členem asociace. Na několika exkursích do zámeckých parků jsem měl možnost poznat nejen staré a krásné stromy, ale i zajímavé lidi. AA byla založena v roce 1964 jako vědecká a vzdělávací organizace, která se snaží propagovat péči a hodnotu stromů mimo lesní prostředí.

K mé práci arboristy ve Woodley se váží dvě vzpomínky. Ta první měla dohru v krajské nemocnici Royal Berkshire Hospital, Reading. V parku bylo třeba pokácet větší vrbu, což pro mě měla být brnkačka. Při řezání na pařezu mi ale nečekaně silný poryv větru nahnal proud pilin přímo do očí. Bernard Young, náš dobrý městský tajemník, mě odvezl přímo do nemocnice. Byl jsem frajer a zanedbal jsem ochranou přilbu s krytem očí.

Druhý příběh byl napínavější, ale skončil na štěstí dobře. Předseda městské rady pan John Keane mě požádal o pokácení velké břízy na jeho zahradě, ohrožovala totiž skleník, který stál poblíž. Strom bylo třeba řezat odshora a jednotlivé kusy kmene i větví spouštět po provaze dolů. Přesně to jsem se učil ve škole Reaseheath, takže jsem si věřil. Předseda měl asi značný vliv na mé přijetí do práce ve Woodley, byl to milý člověk a rád jsem to pro něho udělal.

Ilustrační snímek.

Práce s motorovou pilou v koruně stromu byla v 70. letech mnohem nebezpečnější, než je tomu dnes. Moderní jisticí lano má uprostřed ocelové lanko, které řetěz pily nepřeřízne. Tehdy stačilo škrtnout rozjetým řetězem o lano, na kterém byl stromolezec uvázán a mohlo to špatně dopadnout.

Klasická hudba

Můj první opravdový kontakt s klasickou hudbou mi připravil Peter Finch. S Peterem jsem se seznámil ve Woodford Parku, já v pracovním (avšak s kravatou od Billa Stylese) zatímco, on v elegantním obleku mířil do kanceláře za panem tajemníkem Youngem. Toto setkání mi později často připomínal, neboť to byl okamžik, kterým započalo naše dlouholeté přátelství. Já jsem vždy vyhledával možnost konverzace se zajímavými lidmi, a Peter do této skupiny zapadl od první vteřiny. Jeho angličtina byla naprosto srozumitelná, perfektní výslovnost bez přízvuku, docela výjimečná osobnost, prozradil mi totiž, že řadu let byl členem komunistické strany Británie. Už jsem se těšil na budoucí diskuse!

Jeho konversační schopnosti i paměť byly a jsou stále úžasné, což dokazuje jeho výklad onoho setkání v parku: "Ty jsi šel proti mně a nesel jakési kolečko, a hned mě napadlo, že jsi náš nový hlavní groundsman". Jako sportovec, který se zajímal o stav svého hřiště, musel být informován o příchodu nového groundsmana. „Byl jsi opálený a černovlasý, tvůj přízvuk nebyl místní, a tak jsem se tě zeptal, jestli jsi Ital nebo Španěl. Ty jsi řekl, že jsi z Československa, ukázal na rozbité kolo, a dodal, že v tvé zemi by se to opravilo, zatímco tady v Anglii se to vyhodí a koupí nové."

Během letních školních prázdnin jsem se ve Woodford parku seznámil s francouzskou učitelkou, která do anglických rodin přivezla své žáky na jazykovou výměnu. V Londýně právě začínal hudební festival BBC Proms (koná se každoročně v létě a trvá osm týdnů) a Peter Finch mi přivezl dva lístky. Ve svém e-mailu (14.01.2020) to popsal následovně: *„Pamatuji si to naprosto přesně-ten den jsem si vzal kolo* (jako zavazadlo do vlaku, kterým jezdil do Londýna *) a jel jsem ze zastávky Paddington přes Hyde Park k Albert Hall, abych ti koupil dva lístky na sobotní koncert – Slovanské tance od Dvořáka. Pamatuji si, že jsem si představoval, jak ti ta hudba musela přinést slzy do očí! Musíš být hrdý na vaši báječnou českou hudbu – Dvořák, Smetana, Janáček a Martinů – úžasná hudba!!!"*

Antonín Dvořák – Slovanské tance

Série 16 orchestrálních skladeb složených Antonínem Dvořákem v letech 1878 a 1886 a publikovaných ve dvou sadách jako Opus 46 a Opus 72.

https://www.youtube.com/watch?v=1VZD_GzPRv4

Hezká paní učitelka z Francie se vrátila domů a já, abych zahnal stesk, jsem odjel vlakem na výlet do Oxfordu. Když jsem míjel jakýsi velký starý kostel, ze kterého bylo slyšet varhany, tak jsem se zastavil a poslouchal. U dveří stál nějaký pán a pokynul mi ať vstoupím, což jsem udělal. Truchlení nad ztrátou krásné učitelky se rozplynulo, nikdy jsem tak úžasnou hru na varhany neslyšel!

Ona nebeská hudba mohla znít podobně jako **Toccata and Fugue in D Minor od J.S. Bacha.**

https://www.youtube.com/watch?v=ho9rZjlsyYY

Vliv, který měl Peter Finch na můj zájem o klasickou hudbu, byl naprosto zásadní. Do ČSSR jsem se vrátil v únoru 1978 a první hudební lahůdkou po mém návratu domů byla návštěva koncertu Pražského jara 1978, kam jsem pozval i děvče, se kterým jsem se později oženil. A následně, o mnoho let později, jsme začali celkem pravidelně navštěvovat hudební festival Smetanova Litomyšl.

Po roce 89, s příchodem internetu a možností poslechu BBC, mě Peter nasměroval na hudební programy Desert Island Discs (DID-široký výběr hudby) a Private Passions (PP-především klasická hudba). Později pak vznikla v Británii i nezávislá národní rozhlasová stanice Classic FM, která vysílá pouze klasickou hudbu, a i na tento hudební kanál mě Peter upozornil.

Takže díky jemu se mohu utápět ve skvělé hudbě kdykoliv si vzpomenu a plně souhlasím s výše uvedeným citátem od německého básníka, filosofa a skladatele Friedricha Nietzscheho. S Peterem si občas vyměníme SMS nebo e-maily týkající se právě probíhajícího nebo ukončeného programu DID nebo PP, a moderní technologie nám umožňuje se k daným programům vracet a vychutnat nejen úžasné hudební zážitky, ale i pozvané hosty do studia, kteří o výběru své oblíbené hudby hovoří.

Moje návštěva koncertu BBC Proms mi nedá, abych se nezmínil o této události trochu podrobněji. Royal Albert Hall of Arts and Sciences (*Královská Albertova hala umění a vědy*) je hala pro pořádání koncertů a jiných uměleckých aktivit věnovaná manželu královny Viktorie, princi Albertovi. Nachází se na jižní straně Hyde Parku, nedaleko památníku prince Alberta. V této hale jsou umístěny druhé největší varhany Velké Británie. Nemohu zapomenout tu unikátní atmosféru, která panovala v Royal Albert Hall při samotném koncertu. Zatímco všechna sedadla byla obsazena diváky „v tom správném dresu“, tak obyčejní turisté „v ležérním dresu“, stáli nebo seděli na zemi přímo před jevištěm a z jejich sektoru se ozýval mohutný aplaus, pochvalné skandování a žádosti o přídavek.

Královská Albertova Hala

Atmosféra závěrečného koncertu „Last Night“ je pak naprosto jedinečná a úžasná. Vnímání Proms mnoha lidmi je založeno právě na této „Poslední noci“, i když je to velmi odlišné od ostatních koncertů. Obvykle se koná druhou sobotu v září a ve Velké Británii se vysílá v rádiu i v televizi na hlavních kanálech BBC. Koncert je v tradičně lehčím duchu, s populárními klasickými skladbami, po nichž následuje druhá polovina britských vlasteneckých děl. Je zakončen oslavným chvalozpěvem „Jeruzalém“ a britskou národní hymnou Bůh ochraňuj královnu. Všichni Angličané zpívají a je z nich patrno sebevědomí a hrdost k britské státnosti. Všichni cizinci žasnou.

„Jeruzalém“ je považován za nejoblíbenější vlasteneckou píseň Anglie. Vznikla na slova básně Williama Blake (1808) s hudbou Sira Huberta Parryho (1916) a průběžně se vedou diskuze o tom, že by to měla být anglická hymna. Píseň jsme slyšeli např. při otevření Olympiády 2012 v Londýně, je hymnou anglického kriketového týmu, zpívá se při ragbyovém finále. Společně s písní „Rudý prapor“ se zpívá i na závěr kongresu Labour Party a dalo by se jmenovat i více příležitostí, při kterých se oslavná óda na založení Jeruzaléma zpívá.

Jerusalem and God save the Queen - Last night of the Proms 2012.
www.youtube.com/watch?=041nXAAn714

Dirigent Jiří Bělohlávek (čestný velitel Řádu britského impéria) popsal The Proms, jako "největší a nejdemokratičtější hudební festival na světě". Jeden komentář pod videem hovoří za všechny: „*Je mi jedno co si lidé myslí nebo říkají o mé zemi, zůstávám hrdým Angličanem, a to se nikdy nezmění*.“

Koncert Last Night of Proms propojí Royal Albert Hall spolu s dalšími BBC Proms na koncertech v parcích v Hyde Parku, Walesu, Severním Irsku a Skotsku

Hyde Park, Londýn.

Singleton Park, Swansea, Wales.

,,

Titanic Slipways, Belfast, Severní Irsko.

Glasgow Green Park, Glasgow, Skotsko.

Roayl Albert Hall, Londýn

Cyklistika

Místní

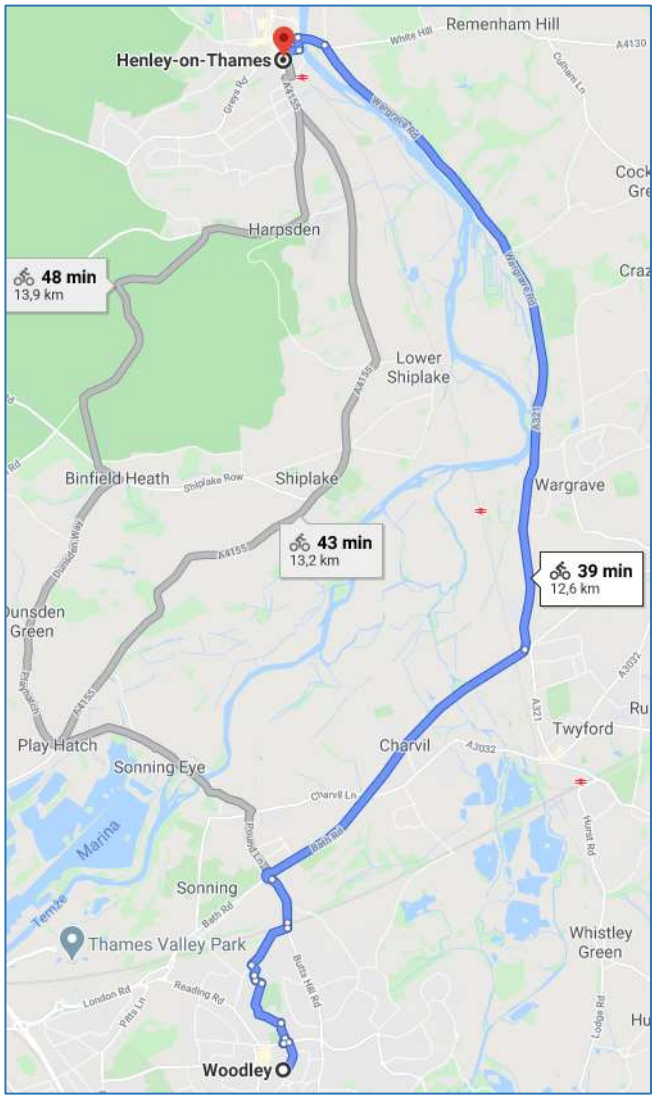

Na mapě vlevo je vyznačena má nejoblíbenější trasa z Woodley do Henley nad Temží. Na mapě vpravo je vidět město Reading, kam jsem naopak jezdil kvůli velké dopravě nerad.

Jízdy na kole v Anglii pro mě měly vždy své zvláštní kouzlo, a to z několika důvodů. Kam se člověk podíval tam byly krásné zahrady, staré stavby, a to vše propojenou hustou sítí malých silnic s kvalitním povrchem. Hustota dopravy byla v té době mnohem menší, než tomu je dnes a měl jsem pocit, že i automobilisté byli k cyklistům více ohleduplnější, než je tomu dnes.

Sonning

Za pár minut jsem byl z Woodley u řeky Temže, ve vesnici Sonning, což bylo pouze 2 km jízdy. Okolo Temže se dalo jet po pěšině v obou směrech. Podél řeky proti proudu do Readingu to je 6 km, asi 30 minut jízdy. V 70. letech žilo v Sonningu asi 1000 lidí a anglický spisovatel Jerome K. Jerome (1859-1927) ji ve své knize „*Tři muži ve člunu*“ popsal jako „nejkrásnější koutek po celé řece.“

Most Sonning Bridge (1799) s věží kostela svatého Ondřeje v pozadí.

Pohled na zdymadlo na Temži v obci Sonning. Bylo vybudováno v roce 1773 a od té doby třikrát přestavěno.

Perfektní značení silnic i těch nejnižších kategorií je pro cyklisty skvělou podporou.

I tato malá vesnice má svůj kriketový klub. Trávník nic moc, ale snímek byl pořízen v období suchého léta, v době, kdy závlaha postačuje pouze na střed hřiště-na kriketový stůl. Hrací plocha je 1-2 ha a je lemována především lípami.

Wargrave

Wargrave s populací 3 800 obyvatel byla další historická vesnice na mé trase do Henley. Svého času bylo na hlavní třídě sedm hostinců, a kromě hostů se všechny věnovaly rovněž i koňským dostavníkům. Dnes zde zůstali čtyři hospody.

I tato obec je zmíněna ve slavné knize Jeroma Klapky Jeroma.

Hlavní ulice obce Wargrave.

Tři muži ve člunu, v anglickém originále *Three Men in a Boat*, je nejznámější humoristický román anglického spisovatele Jerome Klapky Jeromeho. Poprvé vyšel roku 1889.

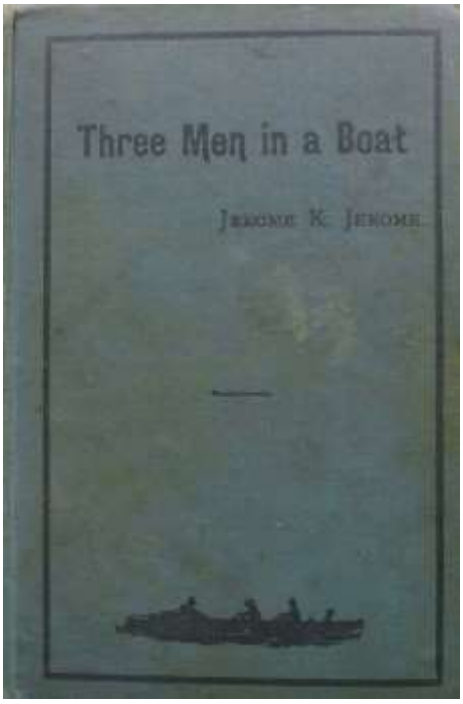

Pojednává o prázdninové plavbě tří přátel po Temži, spolu se psem Montmorencym (proto má kniha někdy podtitul *To Say Nothing of the Dog – O psu nemluvě*). Kniha byla původně zamýšlena jako cestopis, ale nakladatelský redaktor Jeromeho přesvědčil, aby z knihy vypustil faktografické pasáže, a naopak vsadil na humor. Tři hrdinové knihy byli inspirováni samotným Jeromem a jeho dvěma skutečnými přáteli, manažerem banky Barclays Georgem Wingravem a zakladatelem londýnského polygrafického průmyslu Carlem Hentschelem. Všichni tři přátelé skutečně často jezdili na vodu. Jen pes Montmorency je zcela smyšlený. Autor přiznává, že se zrodil z oblasti vnitřního vědomí, jež ve všech Angličanech obsahuje součást psa. Výlet je typickou plavební událostí viktoriánské doby, v období, kdy komerční plavby v horní části Temže vesměs ustaly a na hradily je plavby rekreační v kempových skifech.

Skif je dřevěná veslice typická pro řeku Temži viktoriánské éry, postavena s ohledem na snadnou manipulaci a efektivní cestování, má ploché dno a délku okolo 8 metrů. Denně je na ní možné urazit vzdálenost 20 až 35 km. Kromě denního cestování funguje kempový skif podobně jako na vodě nesený stan. S příchodem noci nebo deště je možné rozvinout plachtu a loď zastřešit, takže se z ní stává jakýsi plovoucí stan, ve kterém se tři lidé pohodlně vyspí nebo usuší.

Příběh začíná tím, že jsou představeni George, Harris, Jerome (vždy nazývaný jako "J.") a jeho pes Montmorency. Muži tráví večer v J. pokoji, kouří a diskutují o nemocech, jimiž trpí. Došli k závěru, že všichni trpí „přepracováním" a potřebují dovolenou. Zvažují pobyt na venkově a výlet po moři. Venkovský pobyt je odmítnut, protože Harris prohlašuje, že by byl nudný, pokud jde o výlet na moři, tak J. popisuje špatné zážitky svého švagra a přítele. Tito tři se nakonec rozhodnou pro plavební dovolenou po řece Temži, během které budou tábořit, navzdory četným nepěkným zkušenostem, které J. zažil při stanování a používání kempových ohňů.

Vydají se na cestu následující sobotu. George musí ten den jít do práce, takže J. a Harris odcestují vlakem do Kingstonu. Nemohou najít ten správný vlak na stanici Waterloo (matoucí design stanice byl dobře známým tématem viktoriánské komedie), takže uplácejí strojvedoucího, aby jel svým vlakem do Kingstonu, kde vyzvedli vypůjčenou loď a vyrazí na cestu. S Georgem se setkají na řece u Weybridge.

Zbytek příběhu popisuje jejich cestu po řece a incidenty, které se vyskytnou. Původní účel knihy jako průvodce je zřejmý, neboť vypravěč J., popisuje známé mezníky a vesnice, jako jsou Hampton Court Palace, Hampton Church, Magna Carta Island a Monkey Island, a přemýšlí o

historických souvislostech těchto míst. Často se však pozastavuje u vtipných historek od nespolehlivosti barometrů pro předpověď počasí až po obtíže, se kterými se setkáváme při výuce na skotské dudy. Nejčastější témata jeho historek jsou spojována s říční zábavou, jako je rybaření, plavba lodí a obtíže, které toto způsobuje nezkušeným a nepřipraveným a třem mužům při předchozích plavbách.

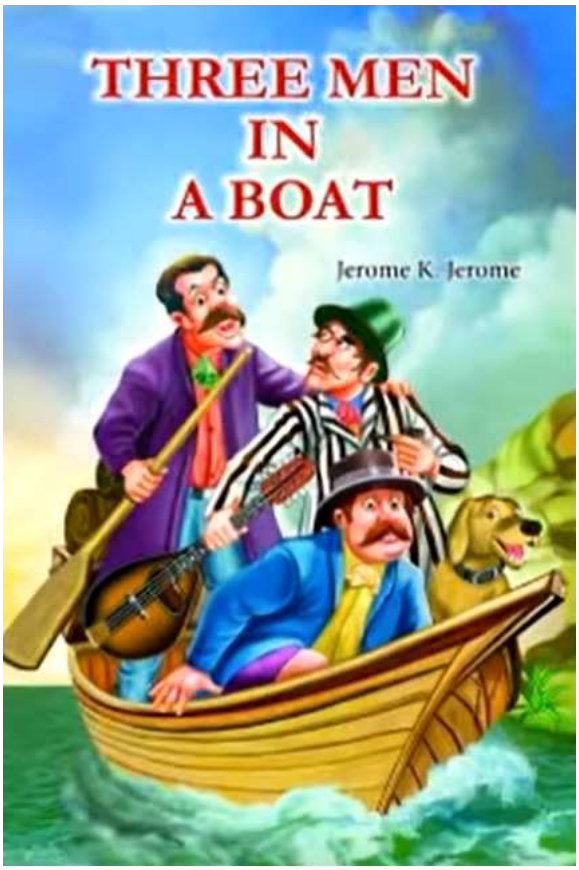

Přestože kritika knihy byla vlažná až nepřátelská, použití slangu bylo odsouzeno jako „vulgární“, tak se prodávala v obrovském množství. První vydání bylo v roce 1889 a příběh byl publikován jako seriál v časopise „Domácí zvonkohry“ ve stejném roce. V roce 1909 bylo vydáno druhé vydání. Během této doby bylo prodáno 202 000 kopií. Jerome K. Jerome v té době rovněž prohlásil, že mu bylo řečeno, že pirátské tiskárny prodali v Americe další milion kopií. Kniha byla přeložena do mnoha jazyků. Ruské vydání bylo obzvláště úspěšné a stalo se standardní školní učebnicí. Jerome si později stěžoval v dopise do novin The Times, že ruských knih nenapsaných jím, ale publikovaných pod jeho jménem, bylo víc, a kdosi tak těžil z jeho úspěchu. Od své publikace kniha *Tři muži ve člunu* nikdy nebyla mimo tisk. Její popularita je stále aktuální, s tím, že noviny The Guardian ji zařadil na 33 ze 100 největších románů všech dob v roce 2003 a na 25 místo v roce 2015. V anketě časopisu Esquire se umístila na 2 místě z 50 nejzábavnějších knih v roce 2009.

Román *Tři muži ve člunu* byl též několikrát zfilmován, prvně již v němé éře, v roce 1920. K nejslavnějším patří britská verze z roku 1956, vlastní filmovou podobu natočili ovšem i Němci nebo Rusové. Zajímavostí je, že první český překlad *Tří mužů ve člunů* udělal budoucí protektorátní prezident Emil Hácha. O popularitě knihy v českém prostředí svědčí i to, že se v roce 2009 umístila v anketě České televize *Kniha mého srdce*, jako nejoblíbenější kniha českých čtenářů, na 66. místě.

Stejný lodní výlet na Temži, podle podrobného popisu Jerome K. Jeroma i nadále podstupují fanoušci jeho knihy. Většina trasy zůstává stejná. Například všechny pojmenované hospody a hostince jsou stále otevřené.

- *Práci mám rád, fascinuje mě.Můžu sedět s dívat se na ni celé hodiny.*
- *Často však nemohu klidně sedět a vidět jiného člověka jak otročí a pracuje. Chci vstát a řídit ho, chodit kolem s rukama v kapsách a říkat mu, co mádělat. Je to moje energická povaha. Nemohu si pomoci.*
- *Mluvit pravdu je vždy nejlepší, pokud ovšem nejste výjimečně dobrým lhářem.*
- *Jednou osobou pohrdám více než kýmkoliv jiným, je to člověk, jehož názor na všechna témata není naprosto přesně stejný jako ten můj.*

Jerome Klapka Jerome

Twyford

Přestože obec Twyford neleží u Temže, tak i tudy jsem rád projížděl. Je to větší vesnice asi 6 km od Woodley s populací asi 7, 000 obyvatel. Svůj cyklo obchod tu měl námořní inženýr v důchodu, Peter Hare. Před cestou do Skandinávie jsem si u něho koupil nové kolo, staré ode mě vzal na protiúčet, přestože to nebyla značka, kterou by prodával. Byl výborným mechanikem a když asi před deseti lety zemřel, tak mu můj kamarád Peter Finch a několik dalších cyklistů, včetně Briana Morrise, Johna Tippinga a Johna Woodburna, přijeli na pohřeb v cyklistickém dresu. Rodina jim za toto gesto, které má v Anglii svou dlouholetou cyklistickou tradici, poděkovala. Jména cyklistů jsem uvedl úmyslně neboť se k nim později vrátím.

Kdykoliv, když jsem na cestě z Woodley projížděl vesnicí Twyford, jsem míjel hostinec „Povoz a koně“. Její název nás opět zavádí do viktoriánské éry.

Jednou z nejstarších a nejoblíbenějších hospod v Berkshire je „Vévoda z Wellingtonu“, postavena kolem roku 1450. Záznam o provozu hospody je od roku 1650. Jsou zde dva bary a řada oddělených místností k pohodlnému usazení-čítárna, kuřárna, tři programy TV je možné sledovat odděleně, hudební kout pro živou hudbu a každý druhý měsíc se tu pořádají zábavné večery.

Henley-on-Thames

Cílové městečko mých nedělních odpoledních výletů na kole, u šálku čaje a výhledem na řeku Temži, přesně to byl můj šálek čaje když jsem si chtěl vychutnat starou dobrou Anglii.

Henley nad Temží, s populací 10, 000 obyvatel (v roce 1970), je světově proslulé centrum veslování. Každé léto se tu koná veslařská událost Henley Regatta, založena v roce 1839. Akce se stala "královskou" v roce 1851, kdy se princ Albert stal patronem regaty a její oficiální název je tedy Henley Royal Regatta. Jedná se o vyřazovací závod na trase 2,112 metrů a nejprestižnější událostí v regatě je Grand Challenge Cup pro osmiveslice mužů. Soutěže trvají pět dní a kromě toho se uskutečňují i Henley Women Regatta, Henley Masters Regatta, Henley Town Reagatta a Návštěvnická Regatta. Sportovního klání se zúčastňují stovky závodníků, včetně borců ze zahraničí. K tomu přibydou i tisíce návštěvníků, o které je velice dobře postaráno, neboť na rozhlehlých trávnících okolo řeky Temže vyroste doslova stanové městečko. Obrovské stany poskytují fanouškům veslařských sportů dostatečné zázemí pro všechny eventuality.

Účastníci královské regaty okolo roku 1890. Období, kdy poprvé vyšla kniha „Tři muži ve člunu.“

Protože regata byla založena mnohem dříve než kterékoliv národní nebo mezinárodní veslařská organisace, tak bez o hledu na řídící orgán veslování v Británii (British Rowing) nebo Mezinárodní federací veslařských asociací (FISA) má svá vlastní pravidla. Je řízena samosprávným orgánem správců, kteří jsou sami převážně bývalými veslaři. Pierre de Coubertin, zakladatel moderních olympijský her, vymodeloval základy největší sportovní organizace na světě podle vzoru, jenž vytvořil veslařský spolek v Henley.

Regata je považována za součást anglické společenské sezóny. Podobně jako jiné společenské události i zde se vyžaduje v určitých lokalitách areálu přísný kodex oblékání pro muže, ale i pro ženy jenž mají nosit šaty nebo sukně s lemem pod koleny a doporučené jsou i dámské klobouky.

Leander klub-světově proslulý domov olympijských vítězů a mistrů světa.

Leander klub, založen v roce 1818, (nejstarší neakademický klub na světě) se nachází za cílovou čarou závodu a na jeho trávníku je v průběhu sportovní události postaven obrovský stan, ve kterém se během pěti-denní události uskuteční celá řada důležitých společenských akcí. Klub je otevřen pouze pro členy a jejich hosty a je vyžadováno formální oblečení.

Společenský klub Remenham založili členové sedmi veslařských klubů na řece Temži. Je otevřený pouze pro členy a hosty. I zde se vyžaduje formální oblečení i když pro ženy je není tak striktní.

Wikipedie uvádí na seznamu významných osobností, které žili nebo stále žijí v tomto malém, ale kouzelném anglickém městečku 37 jmen. Pokud bych měl vyjmenovat pouze ty jejichž jména mi něco říkají, tak to byli-Winston Churchill, George Harrison, Michael Heseltine, Boris Johnson, George Orwell, Andrew Peach a Dusty Springfieldová. Ze všech nejvíce mě jednoznačně přitahuje jeden člověk:

George Harold Harrison (1943 Liverpool – 2001 Los Angeles) byl populární britský kytarista, zpěvák, skladatel a hudební i filmový producent, známý především jako člen kapely The Beatles.
V únoru 1968 navštívila anglická rocková skupina Beatles severní Indii, kde se zúčastnila výcvikového kurzu transcendentální meditace (TM). Byla to léta, kdy se George potýkal s drogovou závislostí, současně však i nejproduktivnější období pro tvorbu písní Beatles.

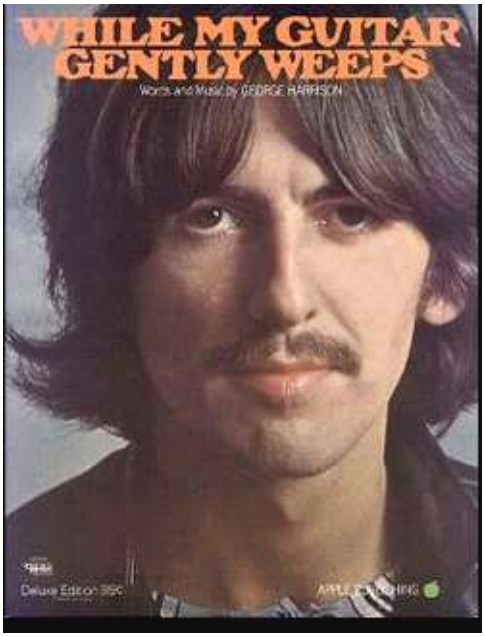

Vzniká dvojité album *The Beatles* s písní Geoge Harrisona *„Zatímco má kytara jemně pláče“*. Píseň odráží disharmonickou atmosféru v Beatles po jejich návratu z Indie. Harrisonův životopisec Joshua Greene říká, že jeho poselství reflektuje pesimismus podporovaný světovými událostmi v průběhu roku 1968, jako jsou atentáty na Martina Luthera Kinga a Roberta Kennedyho ve Spojených státech a **invaze vojsk Varšavského paktu do Československa.**

The Beatles - While My Guitar Gently Weeps
https://www.youtube.com/watch?v=VJDJs9dumZI

Jeden z mnoha komentářů k písničce:

„The Beatles se rozpadli před 50 lety, George zemřel před 19 lety, jeho kytara stále jemně pláče…“.

V té době se George setkal s indickým hudebním skladatelem a vynikajícím sitáristou, Ravi Šankarem, který se stal jeho přítelem a učitelem. Začal zajímat o indickou kulturu a meditaci, v roce 1969 se stal význačným příznivcem hnutí Hare Krišna. O rok později vydal velmi úspěšné album *All Things Must Pass* („*Všechny věci musí pominout* “) se slavnou písní **„My Sweet Lord“** (opěvující Krišnu).

https://www.youtube.com/watch?v=8qJTJNfzvr8

Dva komentáře:

- *Klasika, tato píseň nikdy nezemře.2020.*
- *Paul Mc Cartney byl komerční, John Lennon byl vzpurný, George Harrison byl duchovní, Ringo Starr byl žlutá ponorka.*

„George Harrison čelil rozpadu Beatles přímo s půvabným a filosofickým přístupem “*Všechny věci musí pominout*“. Řadou elegií, sekvencí snů a myšlenek týkajících se hranic idealismu. Jedná se pravděpodobně o nejvíce naplněné sólové prohlášení ode všech Beatles“.

Hudební kritik Tom Moon v „1000 nahrávkách jenž je třeba slyšet před smrtí.“ (2008).

Friar Park je 30-pokojová viktoriánská novogotická usedlost v Henley-on-Thames, jež byla postavená v roce 1889. Původně ji vlastnil excentrický právník Sir Frank Crisp a v lednu 1970 ji od něho koupil George Harrison. Žil tam až do své smrti. Jeho vdova Olivia Harrisonová tu nadále žije a jejich syn, Dhani Harrison, zde byl vychován.

Přestože zde žil v letech, kdy jsem do Henley jezdil o volných víkendech tak pochybuji, že bych ho zde kdy potkal, jistě bych ho ani nepoznal. Ani jsem vlastně nevěděl, že zde žil, což je škoda, protože tehdy ještě pan Harrison určitě dodržoval zvyk předchozího majitele panství, od kterého Friar Park zakoupil.

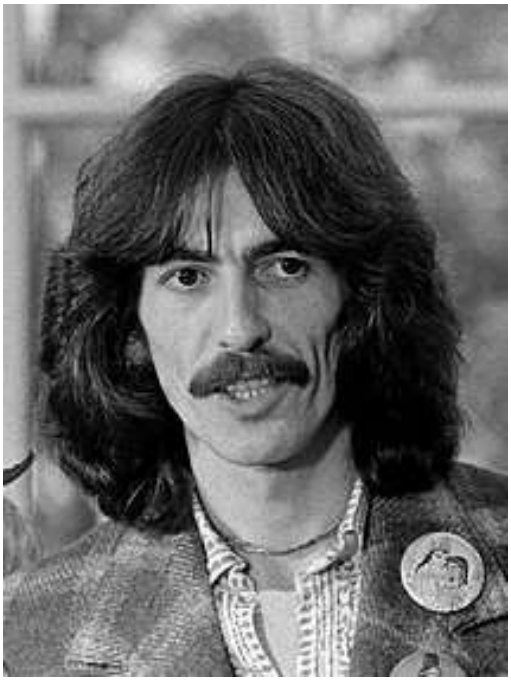

G. H. Harrison, v roce 1974.

Během Crispova času ve Friar Parku byly pozemky pravidelně přístupné veřejnosti. Po vraždě Johna Lennona, Harrisonova partnera ze skupiny Beatles, v prosinci 1980, byly brány parku zamčené a všude nainstalovány bezpečnostní prvky, jako jsou ploty a videokamery. Navzdory těmto opatřením vtrhl 30. prosince 1999 do rezidence paranoidní schizofrenik Michael Abrams a zaútočil na George a jeho ženu kuchyňským nožem. George Harrison utrpěl mnoho bodných ran, včetně vážného poškození plic. Krátce nato vydal prohlášení: „*Adi Shankara, indický mudrc a duchovní, báječný člověk jednou řekl, život je křehký jako kapka deště na lotosovém listu. Raději tomu věřte.*“

Po rozpadu Beatles v roce 1970 Harrison pokračoval v úspěšné sólové kariéře. Na začátku roku 1972 nainstaloval ve svém domě 16 -ti stopové nahrávací studio pro hosty, jež bylo v jedné fázi lepší než studio v EMI Abbey Road Studios. V roce 1974 založil společnost Dark Horse Records. K názvu, jenž v češtině znamená „tmavý kůň“ (idiom znamená „*tichá voda*“) jej inspirovala etiketa na plechovce, kterou Harrison našel během své cesty po Indii. Logo představuje sedmihlavého koně Uchchaisravase, společné postavy indického umění a mytologie. Píseň „“Dark Horse“ je rovněž titulní skladbou v jeho sólovém albu se

stejným názvem a stala se hitem ve Spojených státech. Úspěchu předcházelo v roce 1974 severoamerické turné s Ravi Shankarem.

V nahrávce **“ George Harrison - Dark Horse Feature (Introduction)“ -** George hovoří o nahrávání písně, o práci, o tom co je to štěstí a vrací se dvacet let nazpátek.
https://www.youtube.com/watch?v=qFI0zzUWJTM

Harrisonova spolupráce s Indem Ravi Šankarem se naplňuje v albu *Chants of India* (*Zpěvy Indie*-vyšlo v roce 1997) vytvořené k oslavě indické klasické hudby, kterou George miloval a věřil, že „pomáhá vyvažovat klidný každodenní život“. Nahrávka je opět formou dokumentu, ve kterém oba umělci vyjadřují své city a vztah k indické klasické hudbě.

HariSongs - Short Documentary on "Chants of India"

https://www.youtube.com/watch?v=HR6EKOmXA9M

Dva z komentářů pod nahrávkou:

- *„Tichý Beatle“? Možná kdysi. Rozhodně však „Ten nejlepší Beatle“!*
- *Musím přiznat (a říkám to rád) George je můj nejoblíbenějším umělcem na naší planetě. Jedním z důvodů je, že nahrávka je blízká mému srdci. Je definicí krásy, která s námi zůstává. George nás provádí hudbou s božskou inteligencí. V průběhu svého života vytváří mnoho divů a toto album je jedním z nich. Se slušnou sadou sluchátek, kadidlem podle vašeho výběru a pohodlnou zatemněnou místností jsem si užil mnoho let levitace k vyšším místům. Děkuji Ravi a George*

Album „*Zpěvy Indie*“ začíná Harrison písní *„Prabhujee*“, jejíž text složil Ravi Shankar

RAVI SHANKAR & GEORGE HARRISON: PRABHUJEE

https://www.youtube.com/watch?v=aNb0u0UVunk

Několik komentářů pod nahrávkou:

- *Text písně: Ó můj učiteli (Bůh), ukaž mi nějaký soucit, prosím přijď a přebývej v mém srdci. Protože bez vás je to bolestně osamělé, Naplňte tento prázdný hrnec nektarem lásky. Neznám žádnou Tantru, mantru ani rituální uctívání, které znám a věřím pouze ve vás. Hledal jsem tě po celém světě, prosím, pojď teď a drž mě za ruku.*
- *Co jsem opravdu na Georgovi obdivoval (Bůh nechť odpočívá v jeho duši) je to, že nikdy nepovažoval indickou hudbu za módní výstřelek - studoval ji s největší vážností a odhodláním až do konce svého úžasného života. A vždy o tom mluvil s nesmírnou úctou. Vůbec nevadilo, že dráha, kterou se vydal neměla co dělat s komercí. A mimochodem, tato dráha (stopa/píseň) je krásná.*
- *George Harri-son. Syn Harri.*
- *Poslech písně poté co pomůžete do světa přivést nový život (3 krásná jehňátka) je ta nejlepší relaxace vůbec.*

V listopadu 2001 George Harrison podlehl rakovině plic. Podle dostupných informací byl jeho popel rozprášen do indické posvátné řeky Gangy. Krátce před smrtí vytvořil album, které dle jeho instrukcí dokončili jeho syn Dhani a bubeník Jim Keltner. Bylo vydáno pod názvem *Brainwashed* („Vymytý mozek“) v roce 2002 a je doplněno citací z Bhagavadgity: “*Nikdy neexistoval čas, kdy jsme ty nebo já neexistovali. Nepřestaneme existovat ani v budoucnu.“*

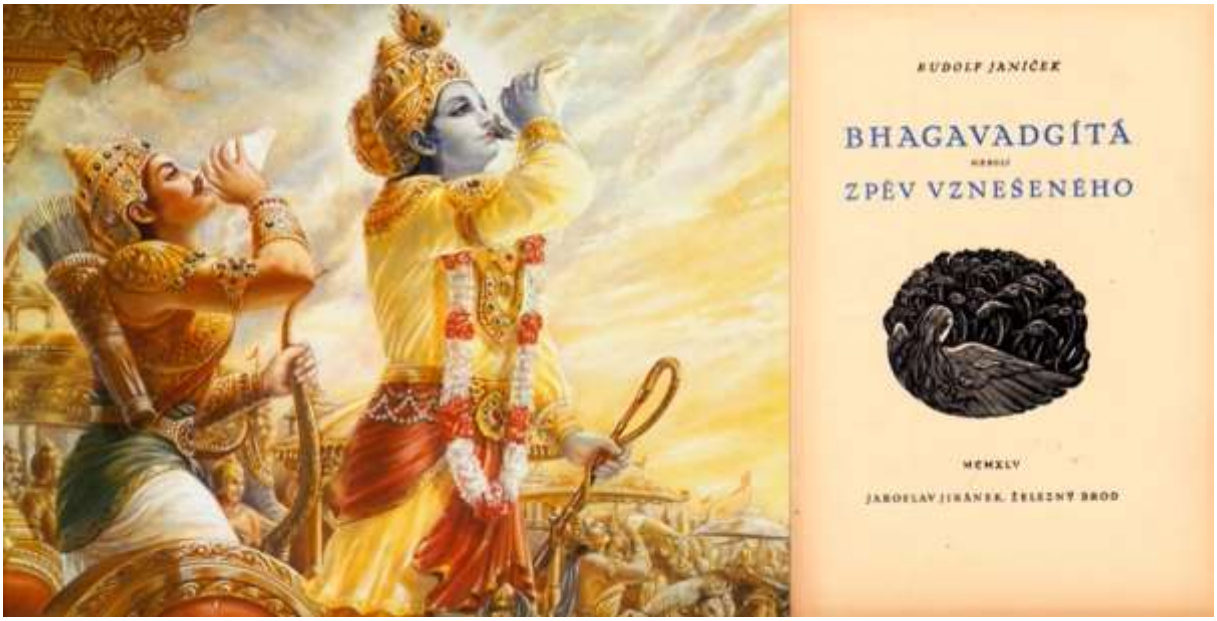

Bhagavadgíta (*v českém překladu „Zpěv Vznešeného“)* je nejznámější a nejslavnější z hinduistických textů s jedinečným pan-hindským vlivem. Bahadvagitova výzva k nesobecké akci inspirovala mnoho vůdců indického hnutí za nezávislost, včetně Mahatma Gandhiho, jenž ji označoval jako svůj „duchovní slovník.“

https://www.youtube.com/watch?v=fa7TiR1_EaQ

Chigwell, Essex

K mým cyklo výletů z Woodley patří i cesta na severovýchod Londýna , do Chigwellu, kde žili moji přátelé Jeevesovi. Nepamatuji si zdali jsem při té příležitosti navštívil i Billa Stylese nebo Lesa Nobleho.

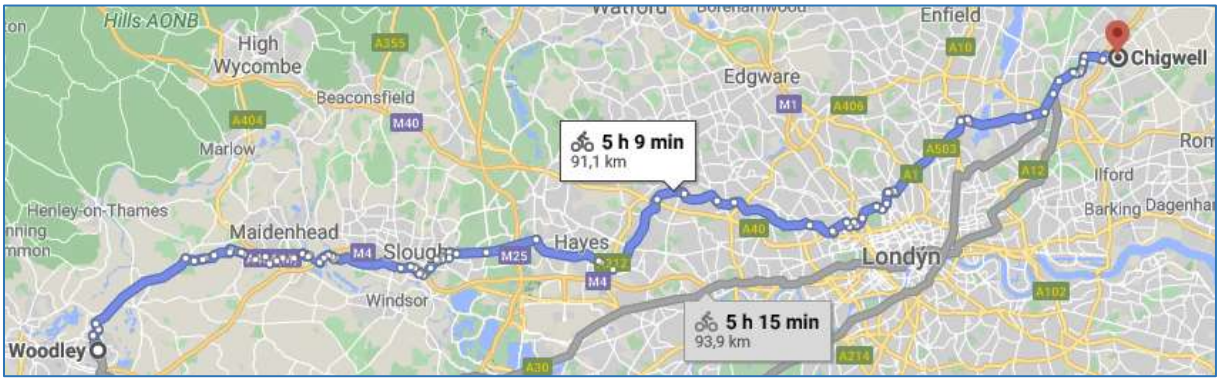

Nejkratší trasu z Woodley do Chigwell by dnes vypadala podle satelitní navigace přes střed Londýna asi takto.

Mohla by být dlouhá asi 100 km a trvat asi 6 hodin. V 70. letech ale žádná SATNAV neexistovala, a kromě toho by mě tehdy ani nenapadlo jet přes střed Londýna, jak to navigace ukazuje.

Moje trasa podle mapy mohla tedy vypadat asi takto: Woodley – Brent Park, přibližně 70 km (4 hodiny).

Z Brent Park do Woodford Green, nikoliv nejkratší cestou, jak ukazuje navigace, ale po A 406 North Circular Road (Severní obchvat Londýna), tedy nějakých 30 km (3 hodiny). A406 je 41 km dlouhý severní okruh středu města

vedoucí přes jeho severní předměstí. Obvykle má 2 nebo 3 pruhy v každém směru, většinou bez

odstavného pruhu. Prochází obytnými oblastmi a jsou zde semafory.

Velmi rušná silnice A 406 (nad vyznačenou trasou od SATNAV), která už ani v 70. letech nebyl vhodná pro cyklisty.

Z Woodford Green přes Buckhurst Hill do Chigwellu, tedy asi 6 km (30 minut).

Celková trasa tak mohla být asi 110 km. Protože vedla po rušných silnicích a musel jsem často zastavovat a studovat mapu, tak jsem to jel asi 7.5 hodiny. Návštěva u Jeevesových mi také něco trvala a nevím, zdali jsem se stavil u Billa Stylese nebo Lese Nobela v Buckhurst Hillu.

Domů jsem se vracel pozdě večer a vzpomínám, jak mě zastavil dopravní policista, aby mě upozornil na to, že moje zadní světlo je špatně vidět a doporučil mi, abych si u benzinové pumy koupil nové baterie, což jsem okamžitě udělal. Toho dne jsem ujel asi 220 km.

Z pohledu cyklisty jízda po A406 byla silným a nezapomenutelným zážitkem. Byla to jedna z nejvytíženějších silnic, po které jsem kdy v životě jel a platí to i dodnes. Taxikáři se jí vyhýbají „za každou cenu.“ Například kruhový objezd křižovatky Hanger Lane, který má velikost 3 ha a v dopravní špičce jím projede 10 000 vozidel za hodinu, byl v prosinci 2007 vyhlášen jako nejděsivější křižovatka v Británii.

Kew Gardens, Londýn

Můj další výlet „na kole do města“ směřoval tentokrát do Královské botanické zahrady v Londýně. Poprvé jsem se dočetl o Kew Gardens v zemědělské škole Reaseheath, a protože jsem byl fascinován nádhernou parkovou úpravou naší školní zahrady, tak výlet do Královské zahrady v Londýně ve mě vzbuzoval velká očekávání. Můj zážitek však předčil všechna očekávání a rád jsem se do této oázy zeleně uprostřed velkoměsta vracel.

Původní Kew park, na ploše 132 ha, byl založen v roce 1759. Královské botanické zahrady Kew Gardens, na ploše 121 ha, vznikly později, a to v roce 1840. Svou rozlohou 121 ha a počtem rostlinných druhů, přes 30 000, je to jedna z největších botanických zahrad na světě. Pracuje tu 1100 lidí, včetně vlastního policejního útvaru, který byl založen již v roce 1847.

Kromě úžasné zeleně se tu nachází i celá řada zajímavých budov, staveb a skleníků. Na příklad tento Kew palác (vlevo) nebo největší Viktoriánský skleník na světě (vpravo). Královské botanické zahrady Kew Gardens jsou jedněmi z nejlepších a nejhezčích zahrad v Anglii.

Z mého výletu na kole do Kew Gardens, v roce 1976, jsem poslal pozdrav domů.

Najdeme tu i dvě umělecké galerie - Marian North Gallery a Shirley Sherwood galerie.

Botanická zahrada ztratila 16. října 1987 během velké bouře stovky stromů. Vítr dosahoval rychlosti až 140 km /hod., zatímco rychlost větrných poryvů byla až 216 km / hod. Na ploše botanických zahrad stále roste pět stromů, které byly vysazeny v době jejich zakládání, v roce 1762. Jsou známy jako „Pět lvů“: **Jinan dvoulaločný** (*Ginkgo biloba*), **jerlín japonský** *(Styphnolobium japonicum)*, **platan východní** (*Platanus orientalis*), **trnovník akát** (*Robinia pseudacacia*, ***zelkova habrolistá (****Zelkova carpinifolia).*

Brookwood, Surrey

Válečný hřbitov Brookwood, v hrabství Surrey, byl dalším cílem mých cyklo výletů. Nebylo to daleko (asi 35 km) a byl jsem tam několikrát. Je tam pohřbeno na 1601 vojáků z první světové války a 3 476 z druhé světové války. Kromě vojáků Britského společenství jsou zde hroby občanů USA, Francie, Polska, Belgie, Československa , Holandska a Itálie.

Hřbitov Brookwood, až do roku 1854 největší hřbitov na světě, se rozkládá přibližně na ploše 15 ha a je největším válečným hřbitovem Britského společenství národů (volné sdružení Velké Británie a jeho bývalých dominií a kolonií, celkem 54 zemí) a také jedním z největších hřbitovů v Evropě.

Československá část vojenského hřbitova

Zahradnická výsadba a péče o zeleň hřbitova byly na vysoké úrovni. Vzpoměl jsem si na svého spolužáka ze školy v Reaseheath, Johna, kterého na kurs NEBSS vyslal jeho zaměstnavatel *Komise pro válečné hroby společenství* (CWGC). Je to mezivládní organizace šesti nezávislých členských států jejichž hlavní funkcí je označovat, zaznamenávat a udržovat hroby a pamětní místa členů vojenské služby Společenství národů, kteří zahynuli během dvou světových válek. John byl tehdy zaměstnán na vojenských hřbitovech v Holandsku.

Hudební skladba *Poslední hlídka* (*The Last Post*) symbolizuje skutečnost, že povinnost mrtvého vojáka skončila a může odpočívat v míru. Hraje se u pohřbů padlých vojáků Britského společenství národů. Původním hudebním nástrojem byla trubka – polnice.

https://www.youtube.com/watch?v=McCDWYgVyps

Tóny *Poslední hlídky* zakomponoval velšský hudebník a skladatel Karl Jenkins do své skladby „Ozbrojený muž: Bohoslužba za mír“. Je to moderní mše, která čerpá z náboženských i historických zdrojů popisujících válečná utrpení.

XII. Benedictus - The Armed Man: A Mass For Peace
https://www.youtube.com/watch?v=_kTffgdNhNw

Devon

Svého času jsem také několikrát přijel na sraz cyklistů CTC Reading (*Cycling Touring Club-Cyklistický turistický klub*), což byl klub s dlouholetou historií. Pamatuji si pouze svou první návštěvu. Sraz byl mimo město, někde u lesa u jakési hospody. Cyklisti navzájem diskutovali a hodnotili své stroje. Vím, že jsem byl hodně zklamaný, neboť o mé nové kolo Peugeot nikdo nejevil zájem. Bylo to totiž kolo *„z kolíku“*, neboli vyrobeno na tovární lince, zatímco jejich stroje byly většinou vyrobeny na zakázku.

Snímek cyklistů CTC Reading z roku 1929. Bohužel na snímku nemají své stroje.

CTC Reading na výletech v dnešní době.

Na srazu jsem se blíže seznámil s několika chlapíky a s nimi pak podniknul dva nezapomenutelné výlety. Ten první, v roce 1976, byl na jihozápad Anglie, do hrabství Devon. Byli jsme čtyři, dva pánové jsou již dlouho po smrti a ten třetí, přestože stále ještě žije v Readingu, neodpovídá na mé pokusy o navázání kontaktu. Je to Keith Denton. V partě byl i

zkušený cyklista Bill Hannington, který stavěl kola na zakázku a mnoho let byl také prezidentem CTC Reading. Z výletu si pamatuji pouze to, že jsme do Devonu jeli vlakem a já tam poprvé ochutnal nápoj "*cider*" *(Jablečný mošt s obsahem alkoholu je vyrobený z jablečné kvašené šťávy. Nápoj je populární ve Velké Británii a Irské republice a je dostupný v každé hospodě. Spojené království má nejvyšší spotřebu na obyvatele na světě a největší společnosti vyrábějící jablečný mošt).*

Pohled domů, 16.9.1976.

Bill Hannington stavěl jízdní kola na zakázku.

V Devonu se nachází jeden z nejkrásnějších kriketových areálů ve Velké Británii. Hrací plocha je umístěna do centra "Údolí skal", mezi dva horské masivy, s výhledem na moře. Pavilon úhledně zapadá mezi stromy na úpatí jednoho svahu a má tradiční kamennou konstrukci.

Ten druhý nezapomenutelný výlet na kole jsem uskutečnil s kamarádem z CTC, jehož jméno bylo Michael Manning.